

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

אין לעיין בעלון זה בששת התפילה

פְּרִשֶׁת צו

ח' ניסן תשע"ח

שבת הגדול

הפטרה: וערבה לה'

יציאת השבת לפי ר"ת 20:08

אין אומרים צדקתך בשבת ונפילת אפיים כל החודש
נוהגים לומר פרשת הנשיאים
ברכת הלבנה
גיליון 474

יציאת השבת:

19:32

ירושלים: 19:30

כניסת השבת:

18:22

ירושלים: 18:17

הקשר בין מצות למצוות

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

בתורה מובא ציווי לשמור את המצוות – שלא יחמיצו כמובן, ואולם חכמנו דרשו בפסוק זה הרבה מעבר לדרשה הבסיסית, וכדברי רש"י על אתר (שמות יב, ז): "וְשָׁמַרְתֶּם אֶת הַמִּצְוֹת - שלא יבאו לידי חמוץ, מכאן אמרו תפח תלטוש בצונן. רבי יאשיה אומר: אל תהי קורא את המצוות אלא את המצוות, כדרך שאין מחמיצין את המצוות כך אין מחמיצין את המצוות אלא אם באה לידך עשה אותה מיד".

איך הגיעו מהמילה מצות למצוות? כמובן, בהרבה מקרים יש לימוד המסור לנו מדורי דורות הלכה למשה מסיני. עוד יש לומר, אדם הקורא בתורה יראה כי בתוך ספר התורה עצמו אין לא ניקוד ולא סימני פיסוק. הניקוד והמעמים שהם סימני הפיסוק בתורה, מהווים חלק מהפרשנות.

התורה ניתנה להידרש, וכידוע שבעים פנים לתורה, זוהי דרשתו של רבי יאשיה: "אל תהי קורא את המצוות אלא את המצוות, כדרך שאין מחמיצין את המצוות כך אין מחמיצין את המצוות אלא אם באה לידך עשה אותה מיד". כשם שבמצה יש לעשות בוריות בלי לתת שהות לבצע להחמין, כך בעשיית המצוות, כאשר באה מצווה לידך, יש לעשותה בוריות בלי להשאיר שהות או לדחותה לזמן מאוחר יותר, שמא היא לא תעשה.

פרשתנו פותחת במילה צו, שהיא מילת ציווי ומילת זירוז, וכדברי הפרשנים על אתר, שאין מזרזין אלא למזורזים, זריזות בעשיית המצוות כמו המצוות, מהווה יסוד הלכתי ומוסרי חשוב בדתנו. יהי רצון שיוכנו ה' להיות זריזים בקיום המצוות ואף הוא יחיש ויזרז לנו את הגאולה השלימה במהרה, אמן.

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקמים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שוריק. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריה מספר חשבון: 123459

הכשרת המטבח לפסח

הכלל בהכשרה: כבולעו כד פולמו.

כלים: כלי חרס וכן כלי פורצליין (פרפורי), אם נשתמשו בהם בחמים אין להם הכשר.

כלי זכוכית: לדעת השו"ע אינם בולעים כלל ודי להם בשטיפה והדחה ויש נוהגים להחמיר ולהגעילם. ולדעת הרמ"א דינם ככלי חרס שאין להם הכשר. והוא הדין לכלי פירקס ודורלקס. כלי אמאיל (זינגו) אפשר בהגעלה וטוב להחמיר להגעילו ג' פעמים.

הכשרת תנור אפייה לפסח: מנקים את התנור היטב. ואם יש חשש שנפלו פירורי חמץ לתוך דלת התנור (בעיקר בדגמים הישנים), ישטפוה עם הרבה סבון, כדי שהפירורים ששם ייפגמו ולא יהיו ראויים למאכל כלב. לאחר מכן יש להפעיל את התנור על החום הגבוה ביותר למשך חצי שעה.

את התבניות קשה להכשיר, מפני שהן בלעו באור (באש) בליעה קשה וצריכות ליבון חמור, וכיוון שבליבון חמור צורתם תתכער - אין להכשירן. ולכן צריך לקנות תבניות מיוחדות לפסח, ואת תבניות החמץ יש לנקות ולשמור כשאר כלי החמץ.

אם לא ניתן להשיג תבניות מתאימות לפסח, אפשר להשתמש בתבניות חד-פעמיות. וכך יעשו: יקחו את הרשת של התנור, יניחו אותה בתוך התנור, ויפעילו אותו למשך חצי שעה על החום הגבוה ביותר, וכך הרשת תעבור ליבון קל, שמועיל לדעת מקצת הפוסקים. אבל כדי שלא להיכנס לספק יניחו על הרשת נייר כסף, כדי שיחצוץ בין הרשת לתבנית החד-פעמית של פסח, וכך גם אם יגלוש דבר מאכל מהתבנית לא ייווצר חיבור בין התבנית של פסח לרשת.

הכשרת הגז: בכל השנה אנחנו רגילים להשתמש באותה החצובה לסירים בשריים וחלביים, מפני שגם אם גלש מעט מן התבשיל הבשרי או החלבי על החצובה, האש שישולטת שם תשרוף ותפגום את מה שנשפך. ומכל מקום לקראת פסח, משום חומרת איסור חמץ, נוהגים ללבן את החצובה בליבון קל (רמ"א תנא, ד, מ"ב לד). ויש נוהגים להגעילה. ורצוי לצפות בנייר כסף עבה את הברזלים שעליהם הסירים עומדים, כדי לחצוץ בין החצובה שהעמידו עליה תבשילי חמץ לבין סירי הפסח. אמנם מי שלא ליבן את החצובה ובישל עליה בפסח - המאכלים כשרים.

את שאר הברזלים שאינם נוגעים בסירים, וכן את משטח האמאיל שמתחת לחצובה ואת ראשי הגז, צריך לנקות היטב מכל שאריות האוכל. אבל כיוון שכל החלקים הללו אינם באים במגע עם הסירים - אין צריך ללבנם או לעוטפם בנייר כסף. ונוהגים להבעיר למשך כחצי שעה את כל הלהבות.

רצוי להחזיק סט כלי אוכל המיוחדים לחג הפסח

כלים חדשים יש להטביל.

קודם הפסח:

יש לנסות ולסיים את כל החמץ גמור ולהימנע מקניית חמץ.

נעילת החמץ שנותר ומכירתו, וכן נעילת כלי חמץ. זה הזמן לחידוש מלאי כלי המטבח.

תנאים מקדימים להכשרה:

ניקיון היטב שלא יהיה חמץ בעין. המתנה 24 שעות קודם ההכשרה. פירוק ידיות וחלקים מתפרקים. כלים עם חריצים שאלת חכם.

לוח טבילה כלים

כלי העשוי:	דינו:	חובת טבילה בברכה:	טבילה בלא ברכה:	אין צריך טבילה:
אלומיניום בדיל, ברזל, דורלקס, זהב, זכוכית כסף, מתכת נחושת נירוסטה עופרת פלדה פייקס קריסטל *** אמאיל טפלון *** ניילון פורצליין פלסטיק *** אבן חרס חרסינה עץ עצם קרמיקה *** טרמוסים: מטביל אך אין לברך עליהם מספק.	מברך ומטביל *** מטביל ולא מברך *** פטור (א) *** פטור *** (א) יש מחמירים לחייבם טבילה, ועכ"פ אין לברך עליהם.	חובת טבילה בברכה היא דוקא לכלים שמשמשים בהם למאכל ולמשקה כשהם ראויים לאכלם ולשתותם מיד, דהיינו בלא שום תיקון נוסף כגון: בלנדרים, גביעים, דודים מוסטרים (לקליית פרוסות לחם) כוסות, כיסוי הקדירות כפות, כפיות, מזלגות מחבתות (חוץ מטפלון) מיקסרים (החלקים הנוגעים במאכל) מסננות, מצקות, סירים סכינים לחיתוך לחם ירקות ופירות צלחות, קומקומים, קערות רשתות לצלייה, שפודים, תבניות.	ואלו הצריכים טבילה בלא ברכה: -כלי לישת בצק -כלי שריית הבשר מליחתו והדחתו. -מחבת "טפלון" -מטחנת בשר -פטיש לרידוד שניצל וכדו'. שים לב: יש כלים שנמכרים בארץ של "סולתם" "נעמן" וחברות אחרות שיש עליהם מדבקות שכאילו הם תוצרת הארץ ולמעשה הם תוצרת חו"ל. אם אתה יודע שהם ודאי תוצרת הארץ - אינם צריכים טבילה. ואם אתה מסופק בזה - תטביל אותם בלי ברכה.	ובכלים שאין המאכל עצמו נוגע בהם, אין צריך טבילה כלל: -חצובה (כריים) -מגשים שאין מניחים עליהם את המאכלים אלא בתוך צלחות על גביהם. -פותחן בקבוקים וקופסאות -פלאטה של שבת בכלי העשוי מאבן, חרס, חרסינה, עץ, עצם, וקרמיקה והם מצופים בדברים החייבים טבילה, יש בזה כמה חילוקים, ולכן צריך להטבילם בלא ברכה. וכן בהיפך, דברים החייבים בטבילה המצופים בדברים שא"צ טבילה.

קודם הטבילה יאחו הכלי בימינו ומברך:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו

במצותיו וצונו על טבילת כלים:

ועל שני כלים או יותר, הנוסח:

על טבילת כלים:

יטביל מיד בסיום הברכה את הכלי ללא הפסק, ודי בהטבלתו פעם אחת, אלא אם כן חושש שלא הגיעו המים לאיזה מקום.

הלכות חודש ניסן

א. "החדש הזה לכם ראש חדשים, ראשון הוא לכם לחדשי השנה". רובו של החודש ימים טובים: בראש חודש ניסן הוקם המשכן וי"ב יום הקריבו הנשיאים את קרבנם, בו נגאלו ממצרים ובו עתידין להגאל. ולכן יש בו הלכות מיוחדות.

ב. "שואלין ודורשין בהלכות פסח קודם לפסח שלשים יום". על כן חובה על כל איש ישראל לשנן לעצמו היטב במשך ימים אלו יום יום את ההלכות הקשורות לחג הפסח. ולהתחיל גם בניקוי הבית ובקניית מוצרים לפסח.

ג. גם אם אדם למד את ההלכות האלו בשנים עברו, ישוב ללמודם בכל שנה מפני שהשכחה מצויה. ועוד טעם יש בזה, שכל הלומד הלכה - בורא מלאך השומרו שלא ישל בה. החיוב ללמוד הלכות קודם החג הוא גם על יחיד וגם על ציבור, אלא שהציבור לא צריך לבטל סדר לימוד קבוע עבור זה, ודי בכך שיקצרו מעט מסדר לימודם הרגיל, וילמדו בו הלכות פסח.

ד. אין אומרים תחנון ונפילת אפים בכל חודש ניסן. שרובו ימים טובים בגלל הקרבת הנשיאים, וימי הפסח. אין אומרים "צדקתך" בשבת במנחה. וכן הדין בכל שבתות השנה, אם אין אומרים תחנון באותו יום אילו היה חול, אין אומרים "צדקתך" באותה שבת. אין אומרים "למנצח יענך" ו"תפילה לדוד" כל החודש. והאשכנזים אומרים "למנצח יענך" כל החודש חוץ מערב פסח שלא אומרים.

ה. בראש - חודש ניסן הוקם המשכן, והנשיאים הקריבו את קרבנם בחנוכת המשכן, כל נשיא הקריב יום אחד, ולכן נוהגים לקרות בפרשת הנשיאים מיום ראש-חודש ניסן.

ו. קמחא דפסחא - מנהג קדום ועתיק יומין אשר נהגו בו ראשונים ליקח חטין ולחלקן לעניים כדי לסייע בידם בהוצאות החג המרובות. וכיום נוהגים ליתן מעות לאגודות המתעסקות בחלוקת מוצרי מזון לנוקקים. יש להדגיש, כי יש פוסקים אשר נתנו למנהג זה תוקף של הלכה, ובזוהר הקדוש האריך בעונשו של הסועד בחג ואין דעתו על העניים. ודבר זה הוא חיוב על כל אדם, ואינו חומרא או חסידות בלבד.

לעילוי נשמת אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל - נלב"ע יב' תמוז תשע"ז

עלון זה מוקדש:

לרפואת: אברהם ולאה ציטרון. שרה בת שמחה. מרים יהודה. ציפורה ויהושע לוי. ביבה אלימלך. ישי הלוי. עזר בן עישה. תקוה בת עזיזה. אלגרה בת ג'אן. אסתר בת זוהרה. מול בת ענולה. אברהם בן רחל. הראל בן אביגיל. אילנה בת סליחה. ישי ורחל לוי. חנה בת זוהרה. מיטל מוריה אדרי הי"ו. להחזרת נעדי צה"ל ושבייו ובהם: אורון שאול, דוד גולדין, גיא חבר, רון ארד, זכריה באומל, יהודה כץ, צבי פלדמן, יהונתן פולארד הי"ו. לעילוי נשמת: הגר"ע יוסף זצוק"ל. הגר"מ אליהו זצוק"ל. רבי מסעוד מלול זצ"ל. רבי יצחק שושן זצ"ל. רבי יעקב שושן. הרב שלמה צורף. יונה יונה. סופר מנחם. אליאור קדושים. הרב אברהם צוקרמן. יצחק עמידה. נדיר נחום. ניסים כהן. רובי צעדי. יצחק בן מול מורחי. מרדכי ומשה מורחי. ישראל אברהם נתן. מרדכי צאיג. ראובן אלון בן נסיה. יצחק ועמרם אטיאס. ר' חיים אורוניה. לוי יצחק אבנר. אורן מועלים. אליהו טויט. דוד חגיבי. דוד גרוסברג. יואל דללי. עמנוס דגרי. סימנטוב משה יהודה. ישראל בן גמרה. רבי דוד הכהן. ישראל בן שושנה. נעים משה. אהרן מורחי. יצחק ושמואל אילון. נסים וסליקה שושן. יצחק ולאה אסטרונ. נדירה שמעון. מנחה לוי. ליטל שבת. אסתר בת תורא. אסתר חרדי. חנה יצחק. דינה פונדק. אליהו בת פרייה. תרצה זידון. אסתר וענבר נחום. מרים וענו. עזיזה עמנוס. רות יעקב. חיה רחל לוי. נעמה בת מגלדה. לאה אילנה. שרה אילנה. יוסב ועקני. עישה דוד. ברכה סופר. חותי אטל. סבטלה בת אולנה. אסתר איבני. כמיהה דידי. אילה שחר. רבקה ישעיהו ז"ל. ולע"נ הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שנדור, שושנה רוזה, רפאל פריצי, וציציליה צילה לבית משפחת ציטרון הי"ד.

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה